покликані задовольняти інтерес літературної спадщини свого народу. У книгозбірні постійно організовуються різноманітні книжкові виставки, полички, перегляди літератури, презентації книг.

Бібліотека постійно бере участь у різних конкурсах та грантових програмах, можна згадати про перемогу у конкурсі «Все про Європу: читай, слухай, дізнавайся в пунктах європейської інформації в бібліотеках» за підтримки Європейського Союзу (програма «Еразмус +») та Української бібліотечної асоціації (УБА). Проект передбачає активну роботу бібліотек з популяризації знань про ЄС та європейський вибір України шляхом створення Пунктів європейської інформації для надання інформаційно-просвітницьких послуг мешканцям місцевих громад[10].

1. Літопис Руський. /Упоряд. Л. Махновець. – Київ, 1982 р. – с.437-448.

2. Остапюк О. «З історії Георгіївської церкви м. Любомля».// Пам'ятники сакрального мистецтва Волині на межі тисячоліть. Матеріали VII міжнародної наукової конференції Волинського іконопису. Луцьк, 2000. - с.60-74.

3. Остапюк О. І прославився він за добро і справедливість. Із життя князя Володимира Васильовича і розбудови м. Любомля. //Минуле і сучасне Волині та Полісся. Любомль в історії України та Волині. – Матеріали XXV Волинської обласної історико-краєзнавчої конференції, присвяченої 16-ій річниці Незалежності України, 720-ій річниці першої писемної згадки м. Любомля і 800-ій річниці першої писемної згадки Угровська. – м. Любомль, 25 жовтня 2007 р.- Луцьк, 2007. – С. 31-37.

4. Древня святиня Волинської землі. Церква святого Георгія у Любомлі./Текст О. Остапюка.-Нововолинськ: Мінотавр, 2007.-24 с.+іл.

5. Biblioteki na wschodnich ziemiach II Rzeczypospolitej : informator. - Poznań, 1998. – 800 s.

6. Мазурик Ю. Остапюк О. До питання перебування книгозбірні в літописному Угровську.// Минуле і сучасне Волині та Полісся. Бібліотеки – осередки культури, освіти, науки: шлях довжиною у 75 років. Вип. 54 : матеріали LIV Волин. наук. іст.-краєзн. конф., присвяч. 75-річчю Волин. держ. обл. універс. б-ки ім. Олени Пчілки : наук. зб. – Луцьк, 2015. –с.17-21.

7. Остапюк О. З історії римо-католицьких парафій та польської общини Любомльщини на Волині. Історико-краєзнавчі нариси / О. Остапюк. – Луцьк, 2012. – 196 с.

8. Domański Bogdan. Powiat Lubomelski -Luboml, 1936. - 147 s.

9. Остапюк О. З історії бібліотечної справи на Любомльщині// Газета «Наше життя» № 74 від 24 вересня 2015 року. – С.3. (Випуск «Краєзнавчого вісника» №24).

10. Сайт Любомльської районної бібліотеки [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://lubomllb.at.ua.

Олександр ОСТАПЮК *(Любомль)*

ПРО НЕВІДОМІ ЖЕТОННІ ГРОШОВІ ЗНАКИ З с. ОСТРІВКИ ЛЮБОМЛЬСЬКОГО РАЙОНУ

До 1943 року на території Любомльського району існувало с. Острівки (Ostrówki). Населений пункт пізніше був спалений в період польсько-українського конфлікту у Другій світовій війні і більше не відновлювався.

В радянський період ці землі розорювалися під колгоспні поля і там декілька разів були викопані монетні скарби, адже село відоме ще з XVII ст., і в ньому проживало заможне населення.

В сучасний період, з появою потужних металодетекторів ця земля не оброблялась і маса людей з усієї області почала обстежувати цю місцевість. За останні роки на східній околиці села в одному місці пошуковці почали виявляти бронзові монетоподібні жетони номіналів: 5, 15 і 50 грошів.

Вони були виготовлені на тонкій блясі і мали круглу, прямокутну та квадратну форми. Деякі круглі зразки були виготовлені з товщого металу.

На всіх жетонах були тиснені написи польською мовою і було багато різновидностей. На більшості стояв номінал, назва села, № жетона, рік випуску, прізвище та ініціали власника цих приватних платіжних засобів.

На більшості жетонів стоїть прізвище Кончевський /KONCZEWSKI/ та ініціали «АК», «JK». Досліджуючи цю тему автор виявив, де була садиба місцевих землевласників Кончевських. На монетних знаках стоять тільки дві дати: «1865», «1871» рік. Поки що не вдалося в архівних документах виявити, що в той час вони проживали в с. Острівки. Але на знаках стоїть назва іншого населеного пункту с. Бжезно (Brzezno), яке знаходиться за річкою Зх.Буг на території Польщі і відноситься до гміни Дорогуськ

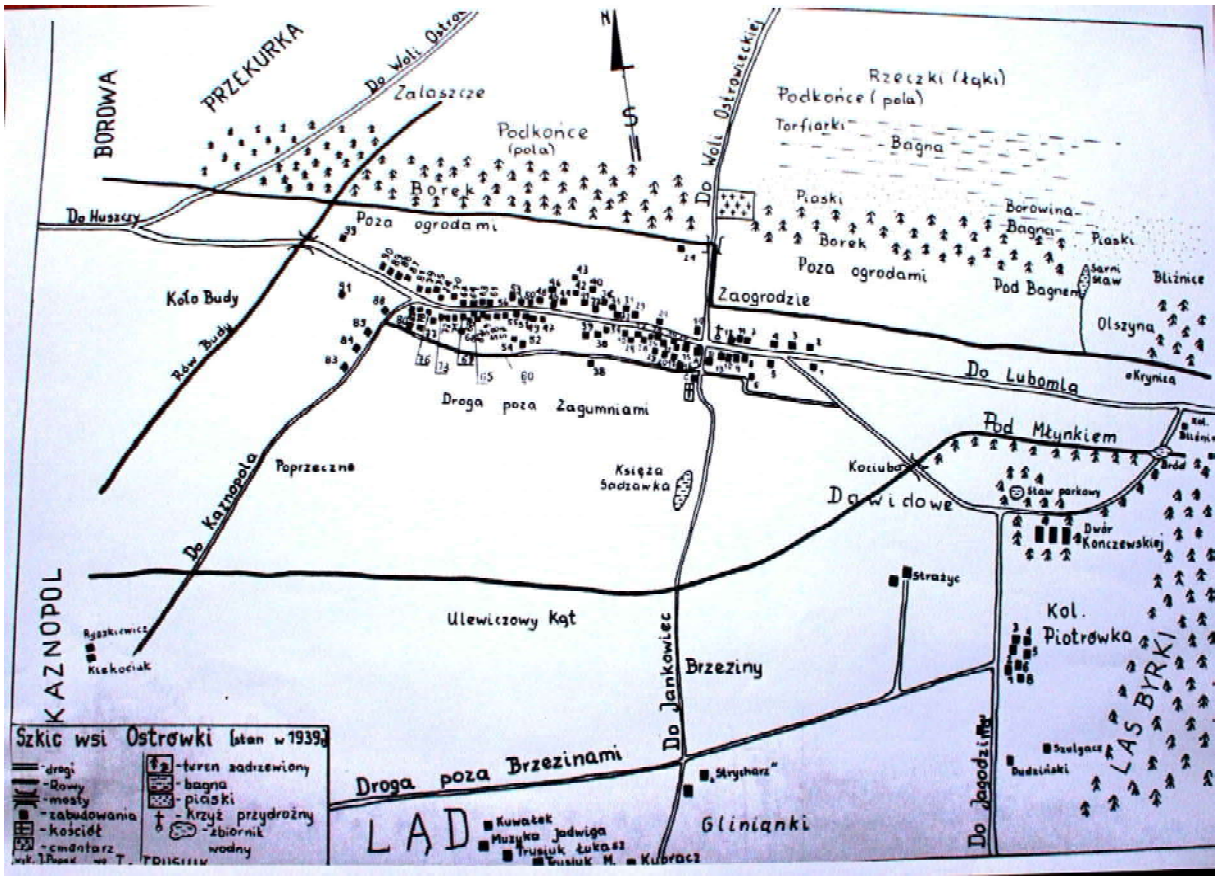

Карта-схема с. Острівки (станом на 1939 р.)
З книги Popek L. Ostrówki. Wołynskie Ludobojstwo. - Warczawa,2011.

Холмського повіту Люблінського воєводства на схід від м. Холм, зліва від міжнародної траси Варшав-Київ.

Згідно архівних даних, родина Кончевських, як власників частини с. Бжезно, вперше згадується після 1743 року і проживала там до кінця XIX століття. У 1894 році Юзеф Грегорович відкупив у Кончевських фільварок у цьому селі [1].

У 1808 році Кончевські у списку землевласників с. Острівки не згадуються.

Вже на початку XX ст. у сповідальній відомості костелу с. Острівки за 1907 рік знаходимо прізвище Юзефа Кончевського, якому на той час було 57 років. Він був заможним землевласником в цьому селі і на католицькому кладовищі ще збереглись руїни каплиці-склепу Богатків-Кончевських.

Марія Кончевська до 1936 року мала приватного лісу 60,89 га в с. Острівки гміни Гуща[2].

Остання згадка про Кончевських в с. Острівки на початку II Свтової війни. Після наступу Червоної Армії 17 вересня 1939 року з с. Острівки втекли в Польщу ксьондз Т.Перегуда і місцева землевласниця Марія Кончевська разом з родиною[3].

Із тих матеріалів, що ми маємо, можемо припустити, що ці приватні грошові знаки випускались родиною Кончевських як платіжний засіб тільки на території родини Кончевських у с. Бжезно (Польща).

Можливо після переїзду в с. Острівки Кончевські забрали з собою штампи, залишки цих знаків і метал, з якого вони виготовлялися, адже на цьому місці виявлено і залишки бронзових листів, з яких вирубувались заготовки.

Можемо припустити, що таких жетонів було до ~3 тис. штук. На деяких відомих нам жетонах стоять номера, так на прямокутному жетоні за 1865 рік стоїть номер №764, на 50-грошовому жетоні за 1871 році - № 285. Номера на знаках вибивалися вже після штамповки. На сьогодні нам відомо три різновиди 5 грошових знаків, 1 різновид XV грошів і 3 різновиди 50 грошів.

Крім ініціалів «АК» (А.Кончевський) на жетонах 5 і XV грошів 1871 року стоїть ініціал «JK» (Й. Кончевський).

Нам не відомі всі номінали, розповідають, що були 10 і 20 грошів і багато різновидностей.

Маєток Кончевських в с. Острівки. (30-ті рр. XX ст.)
З книги Popek L. Ostrówki. Wołynskie Ludobojstwo. - Warczawa,2011.

Ми публікуємо ті знаки, які є в колекції Любомльського краєзнавчого музею і надані для публікації приватними колекціонерами. Більше 70 штук жетонів попало в одну колекцію за межами Волині, частина придбана польськими колекціонерами.

Думаю, що співпраця з польськими нумізматами нам допоможе детальніше вивчити справжнє призначення них знаків.

1. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія. 1871 рік.
   Av.: напис в три рядки: «5/1871/ АК JK».
   Rv.: орнаментований тиснутою дрібною сіткою.
   Ш – 16,8 мм. Товщина – 1,3 мм. Вага – 2,24 г. ПК.

2. Жетон круглої форми. Номінал 5 грошів. Російська імперія. 1865 рік.
   Av.: напис в два рядки: «5/GROSZY».
   Rv.: напис в два рядки: «BRZEZNO /1865».
   Ш -17,8 мм. Товщина -0,3 мм. Вага – 0,86 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

3. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія. 18… рік.
   Av.: напис в три рядки: «5/18…/АК JK».
   Rv.: орнаментований тиснутою дрібною сіткою.
   Ш -16,8 мм. Товщина -1 мм. Вага – 2 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

4. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія. 1865 рік.
   Av.: напис в два рядки: «АК / 5». Зверху, зміщений вліво напис: «АК JK», справа – вертикальний напис «1865». Нижня частина поля має горизонтальну широку сітчасту смужку, на якій зліва – тиснутий трикутник. По краю – обрамлення з тиснутих трикутників.
   Rv.: орнаментований тиснутою дрібною сіткою.
   Ш -19,5 мм. Товщина -0,4 мм. Вага – 0,9 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

5. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія. 1865 рік.
   Далі – опис як в №4.
   Ш -21 мм. Товщина – 0,6 мм. Вага –1,26 г. ПК.

6. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія. 1865 рік.
   Далі – опис як в №4.
   Ш – 21,4 мм. Товщина – 0,4 мм. Вага – 1 г. ЛКМ. НДФ-3161.

7. Жетон круглої форми. Номінал 5. Російська імперія.

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

13.

14.

15.

Без фото

16.

17.

18.

Av.: напис в два рядки: «АК / 5». По краю – обрамлення з тиснутих трикутників.
Rv.: без написів і зображень.
Ш -20 мм. Товщина – 0,5мм. Вага –0,62 г. ПК.

8. Жетон прямокутної форми. Російська імперія. 1865 рік.
Av.: в центрі в овальному колі з тризубців тиснутий напис в два рядки: «АК / 764». Зліва вертикальний напис зверху вниз «BRZEZNO», справа – вертикальний напис «1865».
Rv.: зліва і справа – широкі сітчасті смужки.
14х21 мм. Товщина -0,5 мм. Вага – 0,9 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

9. Жетон прямокутної форми. Російська імперія. 1865 рік.
Av.: напис в два рядки: «АК / 208». Зліва вертикальний напис зверху вниз: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис «1865».
Rv.: зліва і справа – широкі вертикальні сітчасті смужки.
12,5х20,8мм. Товщина -0,4мм. Вага – 0,61 г. ПК.

10. Жетон квадратної форми. XV грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в чотири рядки: «XV / GROSZY/1871/ KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – напис знизу вверх «АК JK».
Rv.: орнаментований тиснутою дрібною сіткою.
16,7х18 мм. Товщина -0,5 мм. Вага – 1,21 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

11. Жетон квадратної форми. XV грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в чотири рядки: «XV / GROSZY/1871/ KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – напис знизу вверх «АК JK».
Rv.: орнаментований тиснутою дрібною сіткою.
18х18мм. Товщина -0,5 мм. Вага – 1,37 г. ПК.

12. Половина жетону квадратної форми. XV грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Далі – опис як в №10.
17,2х15 мм. Товщина -0,5 мм. Вага – 0,9 г. ЛКМ. НДФ-3160.

13. Жетон квадратної форми. 50 грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в три рядки: «АК / 216/ KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис - «1871».
Rv.: зверху вниз більший і менший два написи «50», «50», по боках і внизу – широкі сітчасті смужки.
19,3х19,6 мм. Товщина -0,3 мм. Вага – 1,42 г. ЛКМ. Тимчасове зберігання.

14. Жетон квадратної форми.50 грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в три рядки: «АК / 154 / KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис - «1871».
Rv.: зверху вниз більший і менший два написи - «50», «50», по боках і внизу – широкі сітчасті смужки.
19х19 мм. Вага – 2,26 г.

15. Жетон квадратної форми. 50 грошів. Російська імперія. 1871 рік.

Бронзова печатка, знайдена у фільварку Кончевських в с. Острівки Любомльського району у 2015 році. h~ 33 мм. Ш ~22 мм

Av.: напис в три рядки: «АК / 155 / KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис - «1871».
Rv.: зверху вниз більший і менший два написи - «50», «50», по боках і внизу – широкі сітчасті смужки.
19х19 мм. Вага – 2,15 г.

16. Жетон квадратної форми. 50 грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в чотири рядки: «1871/АК / 285 / KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис знизу вверх : «BRZEZNO».
Rv.: напис в три рядки: «50/GROCZY/50». Внизу горизонтальна сітчаста смужка.
19,4х19,6 см. Товщина – 0,5 мм. Вага – 1,28 г. ПК.

17. Жетон квадратної форми. 50 грошів. Російська імперія. 1871 рік.
Av.: напис в три рядки: «АК / 155 / KONCZEWSKI».
Зліва вертикальний напис знизу вверх: «BRZEZNO», справа – вертикальний напис - «1871».
Rv.: зверху напис - «50», по боках і внизу – сітчасті смужки.
Вага – 1,95 г.

18. Заготовки

Примітка: ЛКМ – Любомльський краєзнавчий музей.
ПК – приватна колекція.

1. Wawryniuk A. Leksykon miejscowosci powiatu Chełmskiego. - Chełm,2002.- S. 156.
2. Domanski B. Powiat Lubomelski. – Luboml,1936. – S.10.
3. PopekL. Cmentarz parafialny w Ostrówkach na Wołyniu. - Lublin,2005,- S.26.; PopekL. Ostrówki. Wołynskie Ludobojstwo. - Warczawa,2011. - S. 18.